

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Εργαστήριο “Ψυχολογίας, Παιδαγωγικών Ερευνών και Μέσων στην Εκπαίδευση”

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Διοργάνωση Επιστημονικού Συνεδρίου

Με επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα **«Εκπαίδευση εκπαιδευτικών: προκλήσεις και προοπτικές σε έναν κόσμο που αλλάζει»**, που διοργάνωσε το Εργαστήριο «Ψυχολογίας, Παιδαγωγικών Ερευνών και Μέσων στην Εκπαίδευση» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (Π.Τ.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το Σάββατο και την Κυριακή 23-24 Ιουνίου 2018 στους χώρους της Πανεπιστημιακής Μονάδας Ρόδου.

Στο Συνέδριο παρουσιάστηκαν 17 εισηγήσεις στις οποίες περιλαμβάνονταν:

1. Ομιλίες Διδασκόντων/ουσών του ΠΤΔΕ
 - Σοφός Αλιβίζος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου
 - Καραμούζης Πολύκαρπος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου
 - Δάρρα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου
 - Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου
 - Κλαδάκη Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου
 - Κώστας Απόστολος, Μέλος ΕΔΙΠ, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
2. Ομιλίες καταξιωμένων ερευνητών και επαγγελματιών του χώρου
 - Κουζέλης Γεράσιμος, Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής
 - Κουτσογιάννης Δημήτρης, Καθηγητής Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ
 - Σταμέλος Γιώργος, Καθηγητής, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Πάτρας
 - Παναγιωτόπουλος Νίκος, Καθηγητής, Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε. , ΕΚΠΑ
 - Αϊδίνης Αθανάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, Αντιπρόεδρος Συνόδου Προέδρων και Κοσμητόρων Παιδαγωγικών Τμημάτων και Σχολών
 - Καρράς Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
 - Ρουσάκης Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
 - Μιχαηλίδου-Ευριπίδου Αθηνά. Δρ., Διευθύντρια Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου
 - Τσούχλος Θεόδωρος, Δρ., Μέλος Προεδρείου Ο.Λ.Μ.Ε.
 - Bauer Petra, AG Medienpädagogik, Institut für Erziehungswissenschaft, Johannes Gutenberg, Universität Mainz, Teacher Education in Germany
 - Φούζας Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δρ., ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 - Τσιρεβέλος Νικόλαος, Δρ., Θεολόγος Δ.Ε.

Μετά την ολοκλήρωση των επιστημονικών εισηγήσεων, διοργανώθηκε στρογγυλό τραπέζι με θέμα: «Ποια μοντέλα οργάνωσης ή ανασχεδιασμού προτείνετε για την Εκπαίδευση, την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια των Εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, προκειμένου να παρέχεται ποιοτική πανεπιστημιακή εκπαίδευση στις σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες του 21^{ου} αιώνα και στο πλαίσιο του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου της ανώτατης εκπαίδευσης;», στο οποίο τέθηκαν και συζητήθηκαν γενικότεροι προβληματισμοί για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, αλλά και ειδικότερα ζητήματα που σχετίζονται με αυτό που ορίζεται ως βελτίωση της ποιότητας του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών, των προσεγγίσεων και των πρακτικών επιμέρους διαστάσεων της μάθησης και της διδασκαλίας και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Στο στρογγυλό τραπέζι συμμετείχαν:

- Σοφός Αλιβίζος (Συντονιστής), Αϊδίνης Αθανάσιος, Δάρρα Μαρία, Κουζέλης Γεράσιμος, Καραμούζης Πολύκαρπος, Κλαδάκη Μαρία, Κουτσογιάννης Δημήτριος, Μιχαηλίδου-Ευριπίδου Αθηνά, Παναγιωτόπουλος Νίκος, Ρουσάκης Γιάννης, Τσιμπιδάκη Ασημίνα

Τις εργασίες του Συνεδρίου παρακολούθησαν συνολικά 150 άτομα τα οποία συμπεριλάμβαναν από προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές, εν ενεργεία και εν δυνάμει εκπαιδευτικούς, καθηγητές Πανεπιστημίου, διδάκτορες του Τμήματος, καθώς, επίσης, και άλλους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι συμμετείχαν στον επιστημονικό διάλογο αναφορικά με ζητήματα, τα οποία αγγίζουν ευρύτερες αλλά και επιμέρους διαστάσεις του σύγχρονου εκπαιδευτικού λόγου για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και συνέβαλαν στην ανάδειξη του προβληματισμού και της συζήτησης για τα εν λόγω ζητήματα, στον κριτικό στοχασμό και στη βαθύτερη ανάλυσή τους. Ο προβληματισμός και η ανάλυση που πραγματοποιήθηκαν αναμένεται να συμβάλλουν στην επανεξέταση και, ενδεχομένως, τον επανασχεδιασμό γενικότερων αλλά και ειδικών/επιμέρους διαστάσεων/πτυχών και ζητημάτων της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και στην εκπλήρωση του στόχου της βελτίωσης της ποιότητάς της.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από το επιστημονικό συνέδριο ομαδοποιούνται γύρω από τους δύο άξονες του συνεδρίου:

Α': Ο λόγος περί ποιότητας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Θέσεις και αντιπαραθέσεις

1. Οι προκλήσεις και οι προοπτικές στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών: Η εκπαίδευση και οι προκλήσεις για την εκπαίδευση ποιοτικών εκπαιδευτικών αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες σε πολλές χώρες. Η ποιότητα της εκπαίδευσης του εκπαιδευτικού είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες που διαμορφώνουν τη μάθηση και την ανάπτυξη των μαθητών. Η ανεπαρκής προετοιμασία για τη διδασκαλία έχει επίπτωση στα αποτελέσματα της μάθησης των μαθητών, στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, στα ποσοστά φθοράς των εκπαιδευτικών και στη σχολική συνεργατικότητα. Οι ικανοί και αποτελεσματικοί εκπαιδευτικοί συμβάλλουν στην οικοδόμηση ενός ισχυρού εκπαιδευτικού συστήματος.

2. Ανάπτυξη επαγγελματιών εκπαίδευσης: Η καθοδηγητική προϋπόθεση είναι ότι η διδασκαλία είναι ένα δυναμικό και ζωντανό επάγγελμα και στη σημερινή κοινωνία της γνώσης οι εκπαιδευτικοί είναι δια βίου εκπαιδευόμενοι με συγκεκριμένες επαγγελματικές ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό η ανάπτυξη επαγγελματιών εκπαίδευσης είναι ανάγκη να

βασίζεται στις στρατηγικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις που δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους και στους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς να αναλογιστούν τη διάσταση της διδασκαλίας των αξιών και να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τη συνεκπαίδευση και τη διδασκαλία και τη μάθηση σε μια πολιτισμικά διαφοροποιημένη κοινωνία. Η έμφαση στις αξίες είναι σκόπιμη.

3. Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών: Ο προσδιορισμός ενός εννοιολογικού πλαισίου ποιότητας για τα προγράμματα βασικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, ενός πλαισίου, δηλαδή αλληλοσυσχετιζόμενων αξιών, γνώσεων και δεξιοτήτων, θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου διασφάλισης και συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών.

4. Εννοιολογικό πλαίσιο ποιότητας για τα προγράμματα βασικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών: Η ανάπτυξη επαγγελματιών εκπαίδευσης, προϋποθέτει τη διαμόρφωση ενός εννοιολογικού πλαισίου ποιότητας για τα προγράμματα εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών. Ενός πλαισίου, δηλαδή, που να βασίζεται σε ευρείες συνιστώσες δεξιοτήτων και γνώσεων με τον κεντρικό πυρήνα των αξιών ως βάση του προγράμματος σπουδών. Αυτές οι αξίες, οι δεξιότητες και οι γνώσεις διαμορφώνουν τις επιθυμητές συνιστώσες δεξιοτήτων και γνώσεων για τους νέους εκπαιδευτικούς. Το πλαίσιο Αξίες, Δεξιότητες, Γνώσεις (ΑΔΓ) παρέχει τα πρώτα βήματα για την ανάπτυξη ενός πλαισίου διασφάλισης της ποιότητας για τα προγράμματα βασικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών.

5. Η διασφάλιση της ποιότητας για τα προγράμματα βασικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών: Η διασφάλιση της ποιότητας του προγράμματος βασικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών πρέπει να εξεταστεί προς μια συστηματική, προγραμματισμένη και επικεντρωμένη εξέταση του εκπαιδευτικού οργανισμού ως συνόλου. Στην πράξη, η διασφάλιση ποιότητας στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών καλύπτει ένα ευρύ φάσμα από το σημείο εισόδου των εκπαιδευόμενων στο πρόγραμμα εκπαίδευσης (εισροές), μέσω της πορείας σπουδών στο πρόγραμμα (διαδικασίες) και στη βαθμολόγηση (αποτελέσματα). Στόχος της διασφάλισης της ποιότητας είναι να διασφαλίσει ότι τα προγράμματα βασικής προετοιμασίας των εκπαιδευτικών εξοπλίζουν τους εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς με τις αξίες, τις δεξιότητες και τις γνώσεις προκειμένου να είναι αποτελεσματικοί και ικανοί στα σχολεία και στις τάξεις και ταυτόχρονα παρέχουν διασυνδέσεις θεωρίας-πρακτικής για να εξασφαλίσουν την αυθεντική μάθηση.

Β' Προγράμματα Σπουδών: Διάλογος αναφορικά με υφιστάμενα μοντέλα και πρακτικές:

1. Οριζόντια σύγκλιση προγραμμάτων σπουδών: Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της σύγκλισης των προγραμμάτων σπουδών διαπιστώνεται ότι διαμορφώνεται κοινό πλαίσιο αναφοράς για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε διεθνές πλαίσιο που προσανατολίζεται α) σε προπτυχιακές σπουδές, β) σε μεταπτυχιακές σπουδές ειδίκευσης και γ) σε περίοδο 12μηνής εισαγωγικής άσκησης στο επάγγελμα με παράλληλη παρακολούθηση σεμιναρίων και τεκμηρίωση της εισαγωγικής άσκησης του επαγγέλματος, ως δόκιμου εκπαιδευτικού.

2. Κάθετη διαφοροποίηση μεταξύ εθνικών κρατών: Το κοινό πλαίσιο αναφοράς, τόσο της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, όσο και της άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής διαφοροποιείται κάθετα, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, λόγω ιστορικών, κοινωνικών,

πολιτικών και οικονομικών συνθηκών. Έτσι μπορεί να εξηγηθεί, για παράδειγμα, το γεγονός ότι στην Κύπρο στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μαθήματα, όπως Αγγλικά, Γερμανικά, Μουσική, Φυσική αγωγή διδάσκονται από εκπαιδευτικούς γενικής αγωγής με μεταπτυχιακή ειδίκευση, ενώ στην Ελλάδα διδάσκονται από ειδικότητες που αποφοίτησαν από πανεπιστημιακά τμήματα. Ένα άλλο παράδειγμα αποτελεί η διδασκαλία των ΤΠΕ από απόφοιτους τμημάτων πληροφορικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, τη στιγμή που σε διεθνές επίπεδο το μάθημα αυτό διδάσκεται από εκπαιδευτικούς γενικής αγωγής, που έχουν παρακολουθήσει επιμορφώσεις ή έχουν μεταπτυχιακή ειδίκευση. Περαιτέρω παραδείγματα αναφέρονται σε πρακτικές εκπαίδευσης εκπαιδευτικών για την ειδική αγωγή, αλλά και στον τρόπο διδασκαλίας μαθημάτων, όπως θεατρική αγωγή, θρησκευολογία.

3. Ιστορική πορεία της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών: Από την ιστορική ανασκόπηση της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών γίνεται εμφανές ότι η εκπαίδευση εκπαιδευτικών για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση αναφέρεται στη γνώση περιεχομένου, αλλά εστιάζει επίσης στη μελέτη παιδαγωγικών ζητημάτων, διδακτικής μεθοδολογίας και πρακτικής άσκησης, παρέχοντας υψηλής ποιότητας παιδαγωγική επάρκεια και αναγνωρίζοντας τον εκπαιδευτικό ως ειδικό επαγγελματία για τη δημιουργία εμπειριών μάθησης σε κατάλληλα περιβάλλοντα εργασίας. Η εκπαίδευση εκπαιδευτικών για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσανατολίζεται διαχρονικά στο μοντέλο ακαδημαϊκής κατεύθυνσης, το οποίο εστιάζει κυρίως στο γνωστικό αντικείμενο, χωρίς επαρκή μελέτη παιδαγωγικών θεμάτων και πρακτική άσκηση. Το μοντέλο αυτό στηρίζεται στην παραδοχή ότι κάθε γνώστης ενός ειδικού αντικειμένου είναι αυτόματα ικανός να το διδάξει.

4. Διάκριση μεταξύ προγραμμάτων σπουδών: Από την ιστορική πορεία της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και των παιδαγωγικών τμημάτων φαίνεται ότι κοινωνικές, πολιτικές, επιστημονικές επιρροές δρουν αποτρεπτικά για την ανάπτυξη των παιδαγωγικών τμημάτων σε διευρυμένες σχολές Επιστημών Αγωγής και Εκπαίδευσης που θα περιείχαν διακριτούς επιστημονικούς κλάδους με περισσότερες κατευθύνσεις και προγράμματα σπουδών, όπως σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη, με αποτέλεσμα α) οι σπουδές στα παιδαγωγικά να ταυτίζονται με την εκπαίδευση εκπαιδευτικών, β) οι επιστήμες της εκπαίδευσης να αναπτύσσονται εν μέρει έως και ατροφικά στα παιδαγωγικά τμήματα και όχι στον κλάδο «Επιστήμες της Εκπαίδευσης», γ) η εκπαίδευση εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας να μην έχει ενταχθεί στο φυσικό περιβάλλον της «Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών».

5. Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια: Το θέμα της Π.Δ.Ε. που γίνεται αντικείμενο έντονης διαμάχης τα τελευταία χρόνια, δεν αποτελεί πρόσφατο ζήτημα. Αντιθέτως απασχολεί εδώ και πολλές δεκαετίες την ακαδημαϊκή κοινότητα και το υπουργείο Παιδείας, αναδεικνύοντας τη θεσμικά στρεβλή οργάνωση των παιδαγωγικών σπουδών και την απόσταση που υπάρχει μεταξύ του τρόπου οργάνωσης της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι λοιπόν προφανές, ότι το ζήτημα της Π.Δ.Ε. δεν πρέπει να ρυθμιστεί για ακόμη μια φορά «διεκπεραιωτικά». Είναι αναγκαίο, τώρα, μετά από δεκαετίες διαιώνισης του προβλήματος, η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών να θεωρηθεί συνολικά, ως θέμα προτεραιότητας και τεκμηριωμένης εκπαιδευτικής πολιτικής που χρήζει άμεσης και ουσιαστικής αντιμετώπισης, συγκλίνοντας προς τις επιλογές της εκπαιδευτικής πολιτικής του ευρύτερου ενιαίου χώρου ανώτατης εκπαίδευσης. Για την ουσιαστική επίλυση του ζητήματος επιβάλλεται να γίνουν ριζικές τομές που δεν πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν, στη βάση ενός πλαισίου

προσόντων εκπαιδευτικού και της πολιτικής απόφασης, αναφορικά με το τι εκπαιδευτικό επιθυμεί η πολιτεία για την εκπαίδευση μαθητών στον 21^ο αιώνα.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα

- τους ομιλητές και όλους τους συμμετέχοντες για την παρουσία τους στο Συνέδριο και το στρογγυλό τραπέζι και για τη συμμετοχή τους στον επιστημονικό διάλογο,
- τα μέλη της επιστημονικής και της οργανωτικής επιτροπής, καθώς και της γραμματείας για την άρτια διοργάνωση του Συνεδρίου.

Ο Πρόεδρος της Επιστημονικής και Οργανωτικής Επιτροπής

Καθηγητής Σοφός Αλιβίζος